

The Effect of the CEO's Power on the Suspension of Operational Activities of Companies

Zeinab Rezaee¹, Ali Tamoradi²

¹ Assistant Professor, Department of Accounting, Shushtar Branch, Islamic Azad University, Shushtar, Iran
(Corresponding author), yeganeh641@gmail.com

² Instructor, Department of Accounting, Payam Noor University, Ramhormoz Center, Ramhormoz, Iran.
tamoradi001@gmail.com

Abstract

Purpose: Companies are affected over time by external factors such as technological advances and regulatory changes. For effective performance and long-term success, companies update production lines, which may involve a break in company operations. The aim of the present study is to investigate the impact of the CEO's power on the suspension of operational activities of companies listed on the Tehran Stock Exchange.

Method: The present research is applied in terms of purpose and descriptive and correlational in terms of nature. For this purpose, research hypotheses were developed and tested using the information of 150 Iranian stock market companies over a period of 7 years (i.e., from the fiscal year 2014 to 2020).

Findings: In Iran's stock market, the CEO's authority has a significant negative impact on the voluntary suspension of operational activities. Conversely, the CEO's authority has a significant positive impact on the mandatory cessation of operational activities. The CEO leverages their authority to optimize production line capacity utilization and refrains from doing so during periods when they could voluntarily halt production lines for maintenance or upgrades. Consequently, continuous production line operation raises the risk of sudden stoppages due to equipment failures.

Conclusion: Considering that the power of the CEO can impact the optional stoppage of operational activities, it is recommended that corporate governance elements (Board of Directors and Audit Committee) evaluate the CEO's decisions regarding servers and maintenance of production lines to prevent damage or forced stoppage of activities. Implement operational preventive measures. It is also advised to investors and financial analysts that when assessing companies' performance for buying and selling shares, they should consider non-financial criteria such as the CEO's power, in addition to financial performance evaluation criteria. This is because, as per the current research findings, the CEO's power can lead to an increase in forced stoppage of companies' operational activities, which can significantly impact their financial performance and stock prices.

Keywords: Power of the CEO, Operational activities, Company value, Financial leverage, Return on assets.

<http://sebar.journal.qom-iau.ac.ir/>

Received: 2024/01/25 ; Revised: 2024/02/20 ; Accepted: 2024/03/30 ; Published online: 2024/06/26

Publisher: Qom Islamic Azad University

Article type: Research Article

© The Author(s).

تأثیر قدرت مدیرعامل بر توقف فعالیت عملیاتی شرکت‌ها

زینب رضائی^۱، علی تامرادی^۲

^۱ استادیار، گروه حسابداری، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی، شوشتر، ایران (نویسنده مسئول)، yeganeh641@gmail.com

^۲ مربی، گروه حسابداری، دانشگاه پیام نور، مرکز رامهرمز، رامهرمز، ایران. tamoradi001@gmail.com

چکیده

هدف: شرکت‌ها در طول زمان به دلیل عوامل خارجی مانند پیشرفت‌های فناوری و تغییرات نظارتی تحت تأثیر قرار می‌گیرند و برای عملکرد موثر و موفقیت بلندمدت، شرکت‌ها مدتی با وقفه در عملیات شرکت نسبت به روزرسانی خطوط تولید اقدام می‌نمایند. در این راستا، هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر قدرت مدیرعامل بر توقف فعالیت عملیاتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است.

روش: پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت، توصیفی و همبستگی است. به همین منظور تدوین و آزمون فرضیه‌های پژوهش با استفاده از اطلاعات ۱۵۰ شرکت بازار سهام ایران در دوره زمانی ۷ ساله (یعنی از سال مالی ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۰) انجام شده است.

یافته‌ها: در بازار سهام ایران، قدرت مدیرعامل بر توقف اختیاری فعالیت عملیاتی تأثیر منفی معناداری دارد؛ همچنین قدرت مدیرعامل بر توقف اجباری فعالیت عملیاتی تأثیر مثبت معناداری دارد. مدیرعامل از قدرت خود در راستای حداکثر استفاده از ظرفیت خطوط تولیدی استفاده می‌کند و در دوره‌هایی که به صورت اختیاری می‌تواند خطوط تولید را برای ارتقاء یا سرویس و به‌روزرسانی متوقف کند، اقدام به این کار نمی‌کند. از این رو با استفاده مداوم از خطوط تولید، احتمال توقف ناگهانی ناشی از خرابی دستگاه‌ها افزایش پیدا می‌کند.

نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه قدرت مدیرعامل موجب کاهش توقف اختیاری فعالیت عملیاتی می‌شود، به ارکان حاکمیت شرکتی (هیئت مدیره و کمیته حسابداری) پیشنهاد می‌شود با ارزیابی تصمیم‌های مدیرعامل در خصوص سرویس و نگهداری خطوط تولید، برای جلوگیری از خرابی و یا توقف اجباری فعالیت عملیاتی، اقدامات پیشگیرانه انجام دهند. به سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران مالی پیشنهاد می‌شود در زمان ارزیابی عملکرد شرکت‌ها برای خرید و فروش سهام، علاوه بر معیارهای مالی ارزیابی عملکرد، معیارهای غیرمالی مانند قدرت مدیرعامل را نیز بررسی نمایند، چرا که براساس نتایج پژوهش حاضر قدرت مدیرعامل موجب افزایش توقف اجباری فعالیت عملیاتی شرکت‌ها می‌شود و این موضوع به شدت می‌تواند عملکرد مالی و قیمت سهام شرکت‌ها را تحت تأثیر قرار دهد.

کلیدواژه‌ها: قدرت مدیرعامل، فعالیت عملیاتی، ارزش شرکت، اهرم مالی، بازده دارایی‌ها.

۱. مقدمه

مدیران با به‌کارگیری منابع قدرت می‌توانند زمینه رشد و تعالی یا زمینه انحراف و فساد سازمان را فراهم آورند و این امر به ماهیت وجودی و چگونگی استفاده از قدرت و منابع آن بستگی دارد (یزدی و همکاران، ۱۴۰۱). قدرت مدیرعامل در ادبیات پژوهشی رشته‌های مختلف از جمله حسابداری، مالی، اقتصاد، مدیریت و روانشناسی اجتماعی مورد کنکاش قرار گرفته است. با این حال، تعریفی از قدرت که مورد توافق همه اندیشمندان باشد، در هیچ یک از این رشته‌ها تاکنون ارائه نشده است. قدرت به‌طور معمول به عنوان ظرفیت یک فرد برای اعمال اراده و دستیابی به اهداف خود در هر رابطه‌ای تعریف می‌شود. اگر مدیرعامل بتواند علی‌رغم مقاومت هیئت مدیره و سایر اعضای تیم، تصمیمات استراتژیک را اتخاذ نماید، عموماً قدرتمند تلقی می‌گردد. قدرت مدیرعامل در رشته حسابداری، به اختیارات و نفوذ او بر سیاست‌های شرکت در رابطه با هیئت مدیره و سایر اعضای تیم اشاره دارد. تئوری اقتصادی بیان می‌کند قدرت مدیرعامل با افزایش توانایی مدیران، این امکان را برای آن‌ها فراهم می‌نماید تا به دنبال کسب منابع شخصی خود باشند و همین موضوع باعث تحت تأثیر قرار گرفتن سیاست‌های عملیاتی شرکت‌ها می‌گردد. یکی از جنبه‌های فعالیت شرکت‌ها که می‌تواند به‌طور مستقیم از قدرت مدیرعامل تأثیرپذیری داشته باشد، فعالیت عملیاتی شرکت‌ها است. در صورتی که مدیرعامل از قدرت خود در راستای فعالیت و سودآوری شرکت استفاده نماید، شرکت‌ها کمتر دچار توقف ناگهانی فعالیت ناشی از خرابی در سیستم‌ها و یا دستکاری سود مواجه می‌شوند. حتی اگر دچار توقف فعالیت عملیاتی شوند، منجر به بهبود فرایند تولید و افزایش سودآوری می‌شود. اما اگر مدیرعامل از قدرت خود به‌صورت فرصت‌طلبانه استفاده نماید، توقف فعالیت عملیاتی که منجر به کاهش سودآوری شرکت‌ها شود، دور از انتظار نیست. با این وجود چگونگی استفاده مدیرعامل از قدرت خویش، موضوعی بسیار مهم است که مورد علاقه همه ذی‌نفعان شرکت‌ها از جمله سرمایه‌گذاران، تحلیل‌گران، و اعتباردهندگان می‌باشد و تاکنون آثار قدرت مدیرعامل بر جنبه‌های مختلف شرکت‌ها در پژوهش‌های داخلی و خارجی کمتر مورد بررسی قرار گرفته است. از جمله پژوهش‌های مرتبط با تأثیر قدرت مدیرعامل بر عملکرد شرکت‌ها می‌توان به پژوهش‌های ول^۱ (۲۰۱۹) در کشور انگلستان، تینگ و همکاران^۲ (۲۰۲۰) در کشور چین، جاوید و همکاران^۳ (۲۰۲۲) در کشور پاکستان اشاره نمود که نشان دادند قدرت مدیرعامل موجب بهبود عملکرد

1. Wal
2. Ting
3. Javeed

شرکت‌ها می‌شود. از سوی دیگر، فیزی و همکاران^۱ (۲۰۲۱) در کشور ایتالیا، و هان و همکاران^۲ (۲۰۲۲) در کشور ویتنام نیز نشان دادند که قدرت مدیرعامل با تشدید مسائل و مشکلات نمایندگی، افزایش دستکاری سود و کاهش عملکرد شرکت‌ها مرتبط است. از این‌رو نتایج پژوهش‌ها در خصوص آثار قدرت مدیرعامل بر عملکرد و نتایج گزارشگری مالی یکسان نیست و تناقض‌هایی وجود دارد. از سوی دیگر، یکی از موضوعاتی که اخیراً در پژوهش‌های مالی و حسابداری مورد توجه قرار گرفته است، توقف فعالیت عملیاتی شرکت‌ها بوده که می‌تواند تحت تأثیر قدرت مدیرعامل قرار گیرد، اما تاکنون پژوهش‌های محدودی در خصوص تأثیر قدرت مدیرعامل بر توقف فعالیت عملیاتی انجام شده است، که در این بین می‌توان به پژوهش سون و همکاران^۳ (۲۰۲۲) اشاره نمود. آنها دریافتند که قدرت مدیرعامل موجب افزایش توقف فعالیت عملیاتی شرکت‌ها می‌شود. با توجه به اینکه نتایج پژوهش‌ها در سطح کشورها درباره تأثیر قدرت مدیرعامل بر جنبه‌های مختلف فعالیت شرکت‌ها متفاوت است، پژوهش حاضر با استفاده از الگوهای مورد استفاده در پژوهش سون و همکاران (۲۰۲۲) و همچنین بسط دادن آن‌ها، برای نخستین بار با استفاده از داده‌های شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، تأثیر قدرت مدیرعامل بر توقف فعالیت عملیاتی شرکت‌ها را مورد بررسی قرار دادند. بنابراین، با توجه به اهمیت بررسی عوامل موثر بر توقف فعالیت عملیاتی، پژوهش حاضر درصدد است تا تأثیر قدرت مدیرعامل را بر توقف فعالیت عملیاتی شرکت‌ها به عنوان یک موضوع پژوهشی مورد بررسی قرار دهد. بررسی این موضوع می‌تواند موجب بازنگری و یا بسط نتایج مطالعات گذشته در نقش قدرت مدیرعامل شرکت‌ها شود. شواهد پژوهش می‌تواند اطلاعات سودمندتری در اختیار سهامداران و تحلیل‌گران بازار جهت تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری قرار دهد. همچنین نتایج این پژوهش می‌تواند ایده‌های جدیدی برای انجام پژوهش‌های آتی در حوزه مالی و حسابداری پیشنهاد نماید.

۲. مبانی نظری و پیشینه پژوهش

پژوهش‌های مالی و حسابداری در مورد اینکه چگونه قدرت مدیرعامل بر عملکرد شرکت تأثیر می‌گذارد، یافته‌های متفاوتی را به همراه داشته است. برخی از مطالعات و همچنین شواهد پژوهشی نشان می‌دهند که وجود مدیران قدرتمند برای عملکرد و موفقیت بلندمدت شرکت بسیار مهم هستند.

1. Fayyaz
2. Hanh Fayyaz
3. Sun

برای مثال، دیلی و جانسون^۱ (۱۹۹۷) و کلتنر و همکاران^۲ (۲۰۰۳) دریافتند که ارتباط مثبتی بین قدرت مدیرعامل و عملکرد شرکت وجود دارد، که نشان می‌دهد مدیران عامل قدرتمند به اجرای موثرتر استراتژی‌های شرکت‌ها کمک می‌کنند. آدامز و همکاران^۳ (۲۰۰۵) استدلال می‌کنند که شرکت‌هایی با مدیران اجرایی قدرتمندتر، تنوع بیشتری در عملکرد خود دارند. اگر مدیرعامل قدرتمند از قدرت خود در جهت تصمیماتی برای بهبود رقابت شرکت استفاده نماید، عملکرد شرکت را افزایش خواهد داد. در این صورت مدیرعامل به عنوان دارایی خاص برای شرکت و سهامداران در نظر گرفته می‌شود (لارکر و تیان^۴، ۲۰۱۲). در مقابل، بیچاک و همکاران^۵ (۲۰۱۲) دریافتند که ارتباط منفی بین قدرت مدیرعامل و عملکرد شرکت وجود دارد. بنابراین، مدیران عامل قدرتمند ممکن است پیامدهای منفی بیشتری ایجاد کنند. علاوه بر این، به نظر می‌رسد که سهامداران نگرانی زیادی نسبت به قدرت مدیران عامل دارند (لیو و جیراپورن^۶، ۲۰۱۰). دونن^۷ (۲۰۰۴) نیز معتقد است که تمرکز قدرت در دست مدیران عامل، می‌تواند آن‌ها را در تصمیم‌گیری خودخواه‌تر نماید و در نتیجه تضادهای نمایندگی را افزایش دهد. همچنین جیراپورن و همکاران^۸ (۲۰۱۲) اعتقاد دارند که افزایش قدرت مدیرعامل، با افزایش هزینه‌های نمایندگی، هزینه‌های تأمین مالی و ارزش شرکت‌ها را کاهش می‌دهد. علاوه بر این، نتایج تحقیقات نشان می‌دهد که وقتی مدیران اجرایی قدرتمند با شرایط بازار پرمخاطره یا پرنوسان مواجه می‌شوند، عملکرد بدتری نسبت به سایر مدیران عامل از خود نشان می‌دهند (هان و همکاران^۹، ۲۰۱۶). توقف فعالیت عملیاتی شرکت‌ها معمولاً به دو دلیل مهم صورت می‌گیرد، دلیل اول، شرکت‌ها در طول زمان به دلیل عوامل خارجی مانند پیشرفت‌های فناوری و تغییرات نظارتی، تحت تأثیر قرار می‌گیرند. از این‌رو، مدیران شرکت‌ها ممکن است مجبور شوند برای حفظ رقابت در دنیای تجارت امروز، جابه‌جایی و تغییرات در خطوط تولید را در نظر گیرند. در مجموع، تصمیم‌ها برای توقف برخی فعالیت‌های شرکت‌ها رایج و ضروری است و برای عملکرد موثر و موفقیت بلندمدت شرکت مهم هستند. اما در مقابل، برخی توقف‌های صورت گرفته در

1. Daily & Johnson
2. Keltner
3. Adams
4. Larcker & Tayan
5. Bebchuk
6. Liu & Jiraporn
7. Dunn
8. Jiraporn
9. Han

فعالیت عملیاتی شرکت‌ها ممکن است به دلیل تصمیم‌های مدیران به واسطه دستکاری سود، رفتارهای فرصت‌طلبانه و سوءاستفاده از منابع شرکت‌ها، به اجبار صورت گیرد (سون و همکاران، ۲۰۲۲). مطالعات قبلی نشان می‌دهند که ارتباط مثبتی بین توقف فعالیت عملیاتی و بهبود عملکرد شرکت وجود دارد. در این راستا، گوراگای و هاچیسون^۱ (۲۰۲۰) معتقدند که رابطه مثبت معناداری بین عملیات متوقف شده و عملکرد مالی شرکت‌ها وجود دارد. به اعتقاد آن‌ها شرکت‌ها می‌توانند پس از توقف فعالیت عملیاتی، منابع خود را در بخش‌های سودآورتر و امیدوارکننده‌تر متمرکز کنند که منجر به عملکرد مالی قوی‌تری می‌شود (گوراگای و هاچیسون، ۲۰۲۰). این استدلال حاکی از آن است که رابطه مثبتی بین قدرت مدیرعامل و توقف فعالیت عملیاتی جهت بهبود عملیات شرکت وجود دارد (بلیس و روزن^۲، ۲۰۰۱؛ هارفورد و لی^۳، ۲۰۰۷). بر این اساس، قدرت مدیرعامل، معیار مثبتی برای ارتقای فعالیت‌های شرکت با استفاده از تصمیم‌گیری برای تعویض خطوط تولیدی و نوآوری در محصولات خواهد بود (جان و اوفک^۴، ۱۹۹۵). از سوی دیگر، یافته‌های برخی پژوهش‌ها نشان می‌دهد که مدیرعامل قدرتمند خواستار افزایش تولید بوده و تمایل کمی به توقف فعالیت عملیاتی دارد، به همین دلیل در بلندمدت با خرابی‌های غیرعادی در خطوط تولید مواجه خواهند شد. سیمیلارلی و همکاران^۵ (۲۰۰۷) و هوانگ و همکاران^۶ (۲۰۱۹) نیز شواهدی ارائه کردند که مدیرعامل برای افزایش سودآوری، و افزایش پاداش خود در پایان سال، تمایل کمی به توقف فعالیت عملیاتی شرکت‌ها دارد. لرد و سائتو^۷ (۲۰۱۷) در پژوهشی به یک ارتباط مثبت بین خریدهای غیرعادی شرکت و عملیات متوقف شده اشاره کردند، به این معنی که شرکت‌هایی که خریدهای غیرعادی دارند، احتمال بیشتری دارد که در سال‌های بعد، فعالیت خود را متوقف نمایند. باجات و همکاران^۸ (۲۰۱۰) معتقدند که مدیران انگیزه‌هایی برای کاهش هزینه‌های عملیاتی از طریق توقف فعالیت عملیاتی شرکت‌ها برای افزایش سود اصلی شرکت دارند. با این حال، کورتیس و همکاران^۹ (۲۰۱۴) هیچ شواهدی مبنی بر مدیریت سود با استفاده از توقف فعالیت عملیاتی بدست نیاوردند.

1. Guragai & Hutchison
2. Bliss & Rosen
3. Harford & Li
4. John & Ofek
5. Similarly
6. Huang
7. Lord & Saito
8. Bhagat
9. Curtis

علاوه بر این، یافته‌های آن‌ها نشان داد که سود اصلی در شرکت‌هایی که عملیات متوقف شده را گزارش می‌دهند، پایدارتر است. اسکوسن و همکاران^۱ (۲۰۱۹) نیز دریافتند که توانایی مدیریتی ممکن است انگیزه‌های شرکت را برای استفاده از توقف فعالیت عملیاتی در زمینه مدیریت سود کاهش دهد. با توجه به شواهد پژوهشی ارائه شده، یکی از عواملی که می‌تواند توقف فعالیت عملیاتی شرکت‌ها را تحت تأثیر قرار دهد، قدرت مدیرعامل بوده که این موضوع تاکنون در ادبیات پژوهشی داخلی کمتر مورد توجه قرار گرفته است. این پژوهش با ارائه شواهد تجربی و توسعه پژوهش‌های پیشین در مورد اینکه چگونه قدرت مدیرعامل، توقف فعالیت عملیاتی شرکت‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد، انجام شده است. از این رو، پژوهش حاضر درصدد است به طور تجربی و با به‌کارگیری داده‌های شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، به این سوال پاسخ دهد که آیا قدرت مدیرعامل بر توقف فعالیت عملیاتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر دارد؟

سون و همکاران (۲۰۲۲) نیز تأثیر قدرت مدیرعامل بر توقف فعالیت عملیاتی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار آمریکا را با استفاده از نمونه‌ای متشکل از ۳/۶۷۸ سال شرکت طی سال‌های ۱۹۹۲ تا ۲۰۱۹ مورد بررسی قرار دادند. یافته‌های حاصل از آزمون مدل‌های پژوهش نشان داد که قدرت مدیرعامل موجب افزایش توقف فعالیت عملیاتی شرکت‌های آمریکایی می‌شود.

هان و همکاران^۲ (۲۰۲۲) در پژوهشی تأثیر قدرت مدیرعامل بر مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ویتنام را با استفاده از نمونه‌ای متشکل از ۱۴۹ شرکت طی سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۶ مورد بررسی قرار دادند. یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان می‌دهد که قدرت مدیرعامل تأثیر منفی معناداری بر مدیریت سود شرکت‌های ویتنام دارد.

شیخ^۳ (۲۰۲۲) نیز در پژوهشی تأثیر قدرت مدیرعامل بر سیاست تقسیم سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار کشورهای اروپایی را با استفاده از نمونه‌ای متشکل از ۴/۳۵۲ شرکت طی سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۸ مورد بررسی قرار دادند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که مدیران عامل قدرتمند زمانی که شرکت‌هایشان با سودآوری پایین و نوسانات جریان نقدی بالا مواجه هستند، احتمال بیشتری برای پرداخت و افزایش سود سهام دارند.

جاوید و همکاران (۲۰۲۲) تأثیر تعدیل‌کننده قدرت مدیرعامل و تمرکز مالکیت در رابطه بین کمیته حسابرسی و عملکرد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار پاکستان را با استفاده از

نمونه‌ای متشکل از ۱/۳۲۲ سال- شرکت سال‌های ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۸ مورد بررسی قرار دادند. یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان می‌دهد که قدرت مدیرعامل بر عملکرد شرکت‌ها تأثیر مثبت معناداری دارد.

فیزی و همکاران^۱ (۲۰۲۱) تأثیر قدرت مدیرعامل بر ریسک و عملکرد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ایتالیا را با استفاده از نمونه‌ای متشکل از ۱۲۱ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار انگلیس طی سال‌های ۲۰۰۷-۲۰۱۷ مورد بررسی قرار دادند. یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان می‌دهد که قدرت مدیرعامل بر ریسک شرکت‌ها تأثیر مثبت دارد. همچنین قدرت مدیرعامل بر عملکرد شرکت‌ها تأثیر منفی دارد.

تینگ و همکاران^۲ (۲۰۲۰) در پژوهشی به بررسی تأثیر قدرت مدیرعامل بر عملکرد بانک‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار چین، با استفاده از نمونه‌ای متشکل از ۱/۱۲۵ سال- شرکت طی سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۸ مورد بررسی قرار دادند. یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان می‌دهد که قدرت مدیرعامل، عملکرد بانک‌های چینی را افزایش می‌دهد.

وال (۲۰۱۹) تأثیر قدرت مدیرعامل بر سودآوری شرکت‌ها را با تاکید بر نقش استقلال هیئت مدیره در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار چین، با استفاده از نمونه‌ای متشکل از ۱۴۳ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار انگلیس طی سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۷ مورد بررسی قرار دادند. یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان می‌دهد که قدرت مدیرعامل بر سودآوری شرکت‌ها تأثیر مثبت دارد. همچنین استقلال هیئت مدیره موجب کاهش رابطه مثبت بین قدرت مدیرعامل و سودآوری شرکت‌ها می‌شود.

امری اسرمی و همکاران (۱۴۰۲) در پژوهشی اثر قدرت و دانش مالی مدیرعامل بر رابطه بین ریسک سازمانی با عملکرد شرکت را در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، با استفاده از نمونه‌ای متشکل از ۱۰۲ شرکت، در سال‌های ۱۳۹۴-۱۴۰۰ مورد بررسی قرار دادند. یافته‌های پژوهش نشان داد ریسک سازمانی با عملکرد شرکت رابطه منفی و معناداری دارد. همچنین نتایج حاکی از آن است که قدرت مدیرعامل با عملکرد شرکت رابطه منفی و معنادار و دانش مالی مدیرعامل با عملکرد شرکت رابطه مثبت و معناداری دارد.

رضائی پیتهنویی و غلامرضاپور (۱۴۰۱) رابطه قدرت مدیرعامل و بهره‌وری نیروی کار در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را با استفاده از نمونه‌ای متشکل از ۱۰۴ شرکت،

در سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷ مورد بررسی قرار دادند. یافته‌های پژوهش از رابطه مثبت میان قدرت مدیرعاملان و بهره‌وری نیروی کار حکایت می‌کند. همچنین نتایج نشان داد که قدرت مدیرعامل با اثربخشی نیروی کار رابطه مثبت و با هزینه نیروی کار رابطه منفی دارد.

معمدلی و همکاران (۱۴۰۱) تأثیر قدرت مدیرعامل بر مدیریت سود مبتنی بر ارقام تعهدی و مدیریت سود واقعی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را با استفاده از نمونه‌ای متشکل از ۱۰۸ شرکت، در سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۸ مورد بررسی قرار دادند. یافته‌ها نشان داد قدرت مدیرعامل تأثیر منفی و معناداری بر مدیریت سود مبتنی بر ارقام تعهدی دارد. همچنین قدرت مدیرعامل تأثیر منفی و معنی داری بر مدیریت سود واقعی (هزینه اختیاری غیرعادی، هزینه تولید غیر عادی و جریان‌های نقدی عملیاتی غیرعادی) دارد.

بنابی قدیم و مجیدی (۱۴۰۱) تأثیر خودشیفتگی و قدرت مدیرعامل بر کارایی سرمایه‌گذاری و رشد پایدار سود شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را با استفاده از نمونه‌ای متشکل از ۱۱۰ شرکت، در سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷ مورد بررسی قرار دادند. یافته‌ها نشان داد خودشیفتگی بر کارایی سرمایه‌گذاری و رشد پایدار سود به ترتیب تأثیر منفی و مثبت معنی دار و قدرت مدیرعامل بر کارایی سرمایه‌گذاری و رشد پایدار سود تأثیر مثبت معنی داری دارد.

خواجه‌وی و همکاران (۱۴۰۰) ارتباط غیرخطی بین قدرت مدیرعامل و ساختار سرمایه با تأکید بر نقش اندازه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را با استفاده از نمونه‌ای متشکل از ۱۰۶ شرکت، در سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷ مورد بررسی قرار دادند. یافته‌ها نشان داد بین قدرت مدیرعامل و اهرم مبتنی بر ارزش دفتری و اهرم کوتاه‌مدت، رابطه غیرخطی معناداری وجود ندارد. از سوی دیگر، بین قدرت مدیرعامل و اهرم مبتنی بر ارزش بازار، رابطه غیرخطی (U معکوس) معنادار و بین قدرت مدیرعامل و اهرم بلندمدت، رابطه خطی (مثبت) معنادار وجود دارد.

ظاهری عبده‌وند و همکاران (۱۴۰۰) تأثیر قدرت مدیرعامل بر رابطه بین معاملات مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را با استفاده از نمونه‌ای متشکل از ۱۴۵ شرکت، در سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۶ مورد بررسی قرار دادند. یافته‌ها نشان داد قدرت مدیرعامل موجب تشدید رابطه منفی بین معاملات مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌ها می‌شود.

۳. فرضیه‌های پژوهش

فرضیه یک: قدرت مدیرعامل بر توقف اختیاری فعالیت عملیاتی شرکت‌ها تأثیر معناداری دارد.

فرضیه دو: قدرت مدیرعامل بر توقف اجباری فعالیت عملیاتی شرکت‌ها تأثیر معناداری دارد.

۴. روش پژوهش

این پژوهش از نظر اهداف پژوهش از نوع کاربردی می‌باشد. از لحاظ زمان انجام پژوهش (بعد زمانی تحقیق)، از نوع پس‌رویدادی بوده و از جهت تجزیه و تحلیل آماری در بخش آمار توصیفی و استنباطی از روش تحلیل آماری همبستگی و روش‌های رگرسیونی استفاده می‌نماید. این پژوهش با جمع‌آوری اطلاعات مربوط به صورت‌های مالی ۱۵۰ شرکت بازار سهام کشور ایران و تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی شرکت‌ها در دوره زمانی هفت ساله، یعنی سال‌های ۱۳۹۴ الی ۱۴۰۰ و استفاده از الگوهای رگرسیونی به بررسی رابطه بین متغیرهای پژوهش می‌پردازد. در بخش روش‌شناسی، برای تجزیه و تحلیل روابط بین متغیرهای پژوهش از مدل‌های رگرسیونی با رویکرد تحلیل رگرسیون استفاده شد. همچنین داده‌های پژوهش از اطلاعات صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران جمع‌آوری شده و با استفاده از نرم‌افزار آماری ایویوز^۱ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

شرکت‌هایی که در بازار سهام کشور ایران فعالیت دارند، جامعه آماری این پژوهش را تشکیل می‌دهند. برای همگن کردن اطلاعات، محدودیت‌های زیر اعمال شده است:

- ۱) سال مالی شرکت‌ها منتهی به اسفند بوده و تغییر سال مالی نداده باشند.
- ۲) شرکت‌ها از سال ۱۳۹۴ در بورس پذیرفته و تا پایان سال ۱۴۰۰ مستمر فعال بوده باشند.
- ۳) شرکت‌ها جزء بانک‌ها، موسسات سرمایه‌گذاری، هلدینگ و لیزینگ نباشند.
- ۴) اطلاعات صورت‌های مالی در دوره مورد بررسی در دسترس باشد.

با توجه به محدودیت‌های بالا، به روش حذف سیستماتیک، در نهایت از بین شرکت‌های جامعه آماری ۱۵۰ شرکت به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شد.

۵. مدل و متغیرهای پژوهش

برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از مدل رگرسیون چند متغیره یک و دو استفاده می‌شود.

(۱)

$$OACA_{it} = \beta_0 + \beta_1 CEOP_{it} + \beta_2 QTOB_{it} + \beta_3 SIZE_{it} + \beta_4 LEV_{it} + \beta_5 ROA_{it} + \beta_6 BSIZE_{it} + \beta_7 BIND_{it} + \mu_{it}$$

(۲)

$$OACN_{it} = \beta_0 + \beta_1 CEOP_{it} + \beta_2 QTOB_{it} + \beta_3 SIZE_{it} + \beta_4 LEV_{it} + \beta_5 ROA_{it} + \beta_6 BSIZE_{it} + \beta_7 BIND_{it} + \mu_{it}$$

در مدل‌های فوق‌الذکر به ترتیب:

OACA: توقف اختیاری فعالیت عملیاتی،

OACN: توقف اجباری فعالیت عملیاتی،

CEOP: قدرت مدیرعامل،

QTOB: ارزش شرکت،

SIZE: اندازه شرکت،

LEV: اهرم مالی،

ROA: بازده دارایی‌ها،

BSIZE: اندازه هیأت مدیره،

BIND: استقلال هیأت مدیره.

۱-۵. متغیر مستقل

در این پژوهش جهت اندازه‌گیری قدرت مدیرعامل، مشابه پژوهش‌های سون و همکاران (۲۰۲۲)، کو و کیم^۱ (۲۰۱۹)، لی و همکاران^۲ (۲۰۱۹) و ظاهری‌عبده‌وند و همکاران (۱۴۰۰) از سه عامل زیر استفاده شده است:

دوره تصدی مدیرعامل^۳: دوره تصدی مدیرعامل در هر سال برابر با تعداد سال‌هایی است که از زمان تصدی وی به‌عنوان مدیرعامل می‌گذرد. برای این منظور با مراجعه به سایت کدال و گزارش مجمع عمومی سالانه شرکت‌ها در طی دوره تحقیق و چند سال قبل‌تر از آن، داده مرتبط با دوره تصدی مدیرعامل جمع‌آوری شد. پس از جمع‌آوری داده مرتبط با دوره تصدی مدیرعامل، میانه متغیر محاسبه گردید. در نهایت برای اندازه‌گیری دوره تصدی مدیرعامل از متغیر مجازی دو وجهی (۰ و ۱) استفاده شد، بدین صورت که اگر تعداد سال‌های تصدی مدیرعامل یک شرکت در سال مورد نظر، بیش از میانه تعداد سال‌های تصدی مدیرعامل شرکت‌ها طی سال‌های مختلف باشد، این متغیر برابر (۱) و اگر کمتر باشد، از عدد (۰) استفاده می‌شود.

مالکیت مدیرعامل^۴: مالکیت مدیرعامل به‌صورت درصد سهام متعلق به مدیرعامل شرکت تعریف می‌گردد. در صورتی که مدیرعامل مالکیت بالای یک درصد از سهام شرکت را داشته باشد،

1. Koo & kim
2. Li
3. Tenure
4. Ownership

جزء سهامداران عمده تلقی خواهد شد و نام وی در یادداشت‌های صورت‌های مالی و همچنین در سامانه بورس اوراق بهادار در قسمت سهامداران افشاء می‌شود. از این‌رو، برای اندازه‌گیری مالکیت مدیرعامل از متغیر مجازی دو وجهی استفاده می‌شود، که اگر مالکیت سهام برای مدیرعامل شرکت بیشتر از یک درصد باشد، این متغیر برابر (۱) و در غیر این صورت از عدد (۰) استفاده خواهد شد.

تخصص مدیرعامل: اگر مدیر عامل دارای مدرک مالی و حسابداری باشد، توانایی و قدرت بیشتری خواهد داشت. بدین‌صورت برای اندازه‌گیری تخصص مدیر عامل از یک متغیر مجازی دو وجهی استفاده می‌شود، اگر مدیر عامل دارای مدرک مالی و حسابداری باشد این متغیر برابر یک و در غیر این صورت از عدد صفر استفاده می‌شود.

رابطه (۱)

$$CEOP = Tenure + Ownership + SpeCEO$$

در رابطه فوق:

CEOP: قدرت مدیرعامل،

Tenure: دوره تصدی مدیرعامل شرکت،

Ownership: مالکیت مدیرعامل

SpeCEO: تخصص مالی مدیرعامل می‌باشد.

با توجه به مطالب فوق، قدرت مدیرعامل را مجموع سه متغیر مجازی که دارای مقدار صفر و یک هستند، برای هر شرکت در سال موردنظر تعیین می‌کند. بنابراین، قدرت مدیرعامل برای هر شرکت در هر سال عددی بین (۰) تا (۳) خواهد بود. در شرکتی که مجموع عوامل (۰) باشد، قدرت مدیرعامل بسیار کم و در شرکتی که مجموع عوامل (۳) باشد، قدرت مدیرعامل بسیار زیاد خواهد بود.

۲-۵. متغیرهای وابسته

در این پژوهش، جهت اندازه‌گیری توقف اختیاری فعالیت عملیاتی شرکت‌ها از یک متغیر مجازی دو وجهی (۰) و (۱) استفاده می‌شود. در صورتی که شرکت توقف اختیاری فعالیت عملیاتی را در سال مالی مورد نظر داشته باشد، این متغیر برابر (۱) و در غیر این صورت از عدد (۰) استفاده می‌شود. توقف اختیاری فعالیت عملیاتی به دلیل تغییرات خطوط تولید و نوسازی جهت تولید محصولات جدید صورت می‌گیرد (سون و همکاران، ۲۰۲۲). اطلاعات مرتبط با این متغیر پژوهش در سامانه کدال^۲ قابل دستیابی است. جهت اندازه‌گیری توقف اجباری فعالیت عملیاتی شرکت‌ها از

1. SpeCEO

2. <https://www.codal.ir>

یک متغیر مجازی دو وجهی (۰) و (۱) استفاده می‌شود. در صورتی که شرکت توقف اجباری فعالیت عملیاتی در سال مالی مورد نظر داشته باشد، این متغیر برابر (۱) و در غیر این صورت از عدد (۰) استفاده می‌شود. توقف اجباری فعالیت عملیاتی به دلیل فرسودگی خطوط تولید و تعمیرات و یا ناشی از رفتار فرصت‌طلبانه مدیران جهت دستکاری سود صورت می‌گیرد (سون و همکاران، ۲۰۲۲). اطلاعات مرتبط با این متغیر پژوهش در سامانه کدال قابل دستیابی است.

۳-۵. متغیرهای کنترلی

همانطور که در پژوهش سون و همکاران (۲۰۲۲) نشان داده شد، متغیرهای ارزش شرکت، اندازه شرکت، اهرم مالی، بازده دارایی‌ها و استقلال هیئت مدیره می‌توانند توقف اختیاری فعالیت عملیاتی شرکت‌ها را تحت تأثیر قرار دهند، به همین دلیل از این متغیرها به عنوان متغیر کنترلی در مدل پژوهش استفاده شد.

ارزش شرکت: برای اندازه‌گیری ارزش شرکت از شاخص کیوتوبین استفاده می‌شود. این متغیر در پژوهش‌های رستریپو و همکاران^۱ (۲۰۲۲) و سون و همکاران (۲۰۲۲) با همین عنوان به کار رفته است.

رابطه (۲)

$$\text{ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام} - \text{ارزش بازار حقوق صاحبان سهام} + \text{ارزش دفتری کل داراییها} = \text{ارزش شرکت} \\ \text{ارزش دفتری کل داراییها}$$

اندازه شرکت: لگاریتم دارایی‌های شرکت در پایان سال مالی.

اهرم مالی: نسبت مجموع بدهی‌ها به مجموع دارایی‌های شرکت (برزگر عباس‌پور و همکاران، ۱۴۰۲).

بازده دارایی‌ها: حاصل تقسیم سود خالص به مجموع دارایی‌ها.

اندازه هیئت مدیره: عبارت است از تعداد اعضای هیئت مدیره.

استقلال هیئت مدیره: نسبت تعداد اعضای غیرموظف هیئت مدیره به کل اعضای هیئت مدیره (موظف و غیرموظف).

۶. یافته‌های پژوهش

۱-۶. آمار توصیفی

براساس آمار توصیفی مندرج در جدول (۱)، میانگین توقف اختیاری فعالیت عملیاتی ۰/۲۷ و توقف اجباری فعالیت عملیاتی ۰/۲۸ بوده است که نشان می‌دهد به مقدار درصد‌های مذکور عدد (۱)

دریافت کردند. در واقع در صورتی که این درصدها در تعداد مشاهدات (۱۰۵۰) ضرب شوند، توقف اختیاری فعالیت عملیاتی ۲۹۳ مورد و توقف اجباری فعالیت عملیاتی ۳۰۰ مورد، عدد يك دریافت کردند.

انحراف معیار نیز یکی از شاخص‌های پراکندگی است که هرچه مقدار آن برای داده مورد بررسی کمتر باشد، نشان از توزیع نرمال آن متغیر دارد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، در بین متغیرهای پژوهش، قدرت مدیرعامل شرکت‌ها و اهرم مالی، به ترتیب دارای بیشترین (۱/۰۳) و کمترین (۰/۱۷) میزان پراکندگی می‌باشند.

جدول ۱- آماره‌های توصیفی متغیرهای کمی الگوی پژوهش

متغیر کمی	میانگین	میانه	بزرگ‌ترین داده	کوچک‌ترین داده	انحراف معیار
توقف اختیاری فعالیت عملیاتی	۰/۲۷	۰/۰۰	۱/۰۰	۰/۰۰	۰/۴۴
توقف اجباری فعالیت عملیاتی	۰/۲۸	۰/۰۰	۱/۰۰	۰/۰۰	۰/۴۵
قدرت مدیرعامل	۱/۰۹	۱/۰۰	۳/۰۰	۰/۰۰	۱/۰۳
ارزش شرکت	۱/۷۱	۱/۵۷	۴/۸۴	۰/۵۹	۰/۶۰
اندازه شرکت	۶/۷۷	۶/۷۹	۸/۹۲	۴/۱۸	۰/۶۷
اهرم مالی	۰/۶۴	۰/۷۰	۰/۸۷	۰/۱۰	۰/۱۷
بازده دارایی‌ها	۰/۱۳	۰/۱۰	۱/۱۵	-۰/۴۷	۰/۲۰
اندازه هیئت مدیره	۵/۱۳	۵/۰۰	۹/۰۰	۵/۰۰	۰/۵۰
استقلال هیئت مدیره	۰/۵۱	۰/۵۷	۱/۰۰	۰/۲۰	۰/۱۹

۲-۶. آمار استنباطی

پیش از آزمون فرضیه‌های پژوهش، پیش‌فرض‌های آزمون مدل رگرسیون بررسی گردید. به این منظور آزمون ناهمسانی واریانس باقیمانده‌های مدل، آزمون نرمال بودن متغیر وابسته و باقیمانده‌ها و آزمون بررسی مشکل هم‌خطی انجام شد و از مناسب بودن مدل پژوهش اطمینان حاصل گردید. همچنین برای انتخاب روش مناسب جهت تخمین مدل مورد استفاده جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش در مقاطع و دوره‌های زمانی مختلف داده‌های ترکیبی، از آزمون F مقید (چاو) استفاده شد. با توجه به جدول (۲)، برای تخمین مدل پژوهش، سطح خطای آزمون چاو برای مدل‌های مدل یک و دو پژوهش به ترتیب ۰/۳۴ و ۰/۳۳ بدست آمده و این مقدار بیشتر از ۵ درصد است، به همین دلیل از روش داده‌های تلفیقی استفاده می‌شود.

جدول ۲- آزمون برآورد مدل پژوهش

نتیجه	سطح معناداری	آزمون
داده‌های تلفیقی	۰/۳۴	مدل ۱
داده‌های تلفیقی	۰/۳۳	مدل ۲

ضریب تعیین نشان می‌دهد چند درصد از تغییرات متغیر وابسته را می‌توان به وسیله تغییرات متغیرهای مستقل و کنترلی مدل رگرسیون تبیین نمود، با توجه به جدول (۳)، ضریب تعیین برای مدل یک، $۰/۴۸$ است و این مقدار نشان می‌دهد که ۴۸ درصد از تغییرات توقف اختیاری فعالیت عملیاتی شرکت‌ها را می‌توان به وسیله متغیرهای مستقل و کنترلی پژوهش تبیین نمود. همچنین پیش از بررسی مدل لازم است نکویی مدل برازش شده ارزیابی گردد. در رگرسیون لاجیت با دو معیار برای بررسی نکویی برازش استفاده می‌شود. یکی از معیارهای مهم در رگرسیون لاجیت که برای ارزیابی به کار می‌رود، نسبت راست‌نمایی است. مقدار این آماره منفی بوده و هرچه قدر مطلق آن بزرگ‌تر باشد، حاکی از مناسب بودن مدل است. مقدار نسبت راست‌نمایی به دست آمده برای مدل پژوهش $۶۲۱/۶-$ بوده که این عدد بیشتر از $۵-$ است. بنابراین، مدل پژوهش معنادار و قابل اعتماد است. معیار دیگر در رگرسیون لاجیت که برای بررسی نکویی برازش استفاده می‌شود، معیار LR است. این معیار مانند آماره F رگرسیون معمولی عمل می‌کند. با توجه به جدول (۳)، از آنجایی که سطح خطای آماره LR برای مدل پژوهش کمتر از ۵ درصد است، بنابراین، فرض عدم معناداری مدل‌ها رد می‌شود و نتایج مدل‌ها معنادار و قابل اتکاء است. با توجه به جدول (۳)، در مدل یک برای متغیر مستقل پژوهش سطح خطا $۰/۰۰$ و این عدد کمتر از سطح خطای ۵ درصد است و ضریب متغیر قدرت مدیرعامل ($-۰/۰۶$) می‌باشد. به همین دلیل در سطح اطمینان ۹۵ درصد می‌توان پذیرفت که در شرکت‌های بازار سهام ایران، قدرت مدیرعامل بر توقف اختیاری فعالیت عملیاتی شرکت‌ها تأثیر منفی معناداری دارد.

جدول ۳- نتایج آزمون مدل یک پژوهش

متغیرها	ضریب	آماره Z	سطح معناداری
قدرت مدیرعامل	-۰/۰۶	-۲/۶۹	۰/۰۰
ارزش شرکت	۰/۰۹	۲/۴۳	۰/۰۱
اندازه شرکت	۰/۱۶	۲/۰۸	۰/۰۳
اهرم مالی	-۰/۰۹	-۲/۵۵	۰/۰۱
بازده دارایی‌ها	۰/۱۹	۲/۵۱	۰/۰۱
اندازه هیئت مدیره	۰/۰۷	۳/۳۲	۰/۰۰

متغیرها	ضریب	آماره Z	سطح معناداری
استقلال هیئت مدیره	۰/۱۵	۲/۹۱	۰/۰۰
عرض از مبدأ	-۱/۴۱	-۳/۳۷	۰/۰۰
ضریب تعیین مک فادن: ۰/۴۸	نسبت راست‌نمایی: ۶۲۱/۶-		
آماره LR: ۱۳۴/۵	سطح خطا: ۰/۰۰		

در مدل دوم، با توجه به جدول (۴)، ضریب تعیین ۰/۴۹ است و این مقدار نشان می‌دهد که ۴۹ درصد از تغییرات توقف اجباری فعالیت عملیاتی شرکت‌ها را می‌توان به وسیله متغیرهای مستقل و کنترلی پژوهش تبیین نمود. همچنین پیش از بررسی مدل، لازم است نکویی مدل برازش شده ارزیابی گردد. در رگرسیون لاجیت دو معیار برای بررسی نکویی برازش استفاده می‌شود. یکی از معیارهای مهم در رگرسیون لاجیت که برای ارزیابی به کار می‌رود، نسبت راست‌نمایی است. مقدار این آماره منفی بوده و هرچه قدر مطلق آن بزرگ‌تر باشد، حاکی از مناسب بودن مدل است. مقدار نسبت راست‌نمایی به دست آمده برای مدل پژوهش ۶۲۸/۱- بوده که این عدد بیشتر از ۵- است. بنابراین، مدل پژوهش معنادار است. معیار دیگر در رگرسیون لاجیت که برای بررسی نکویی برازش استفاده می‌شود، معیار LR است. این معیار مانند آماره F رگرسیون معمولی عمل می‌کند. با توجه به جدول (۴)، از آنجایی که سطح خطای آماره LR برای مدل پژوهش کمتر از ۵ درصد است، بنابراین فرض عدم معناداری مدل‌ها رد می‌شود و نتایج مدل‌ها معنادار و قابل اتکاء است. با توجه به جدول (۴)، در مدل یک برای متغیر مستقل پژوهش سطح خطا ۰/۰۰ بوده و این عدد کمتر از سطح خطای ۵ درصد است و ضریب متغیر قدرت مدیرعامل (۰/۰۶-) می‌باشد، به همین دلیل در سطح اطمینان ۹۵ درصد می‌توان پذیرفت که در شرکت‌های بازار سهام ایران، قدرت مدیرعامل بر توقف اجباری فعالیت عملیاتی شرکت‌ها تأثیر مثبت معناداری دارد.

جدول ۴- نتایج آزمون مدل دوم پژوهش

متغیرها	ضریب	آماره Z	سطح معناداری
قدرت مدیرعامل	۰/۱۲	۲/۶۲	۰/۰۰
ارزش شرکت	-۰/۰۴	-۱/۸۸	۰/۰۵
اندازه شرکت	-۰/۰۹	-۳/۶۹	۰/۰۰
اهرم مالی	۰/۱۷	۲/۱۵	۰/۰۳
بازده دارایی‌ها	-۰/۳۳	-۲/۱۳	۰/۰۳
اندازه هیئت مدیره	-۰/۱۰	-۲/۹۸	۰/۰۰
استقلال هیئت مدیره	-۰/۱۲	-۲/۷۷	۰/۰۰

متغیرها	ضریب	آماره Z	سطح معناداری
عرض از مبدأ	-۰/۸۸	-۳/۰۴	۰/۰۰
ضریب تعیین مک فادن: ۰/۴۹			نسبت راست‌نمایی: ۶۲۸/۱-
آماره LR: ۱۳۹/۷			سطح خطا: ۰/۰۰

۷. نتیجه‌گیری

در فرضیه یک، تأثیر قدرت مدیرعامل بر توقف اختیاری فعالیت عملیاتی شرکت‌های بازار سهام ایران مورد بررسی قرار گرفت. نتایج آزمون فرضیه یک نشان داد که قدرت مدیرعامل بر توقف اختیاری فعالیت عملیاتی شرکت‌ها تأثیر منفی معناداری دارد. این نکته بدان معناست که با افزایش قدرت مدیرعامل، توقف اختیاری فعالیت عملیاتی شرکت‌ها کاهش پیدا می‌کند. در نتیجه فرضیه یک پژوهش در سطح ۹۵ درصد اطمینان تأیید می‌گردد. در فرضیه دو تأثیر قدرت مدیرعامل بر توقف اجباری فعالیت عملیاتی شرکت‌های بازار سهام ایران بررسی شد. نتایج آزمون فرضیه دو پژوهش نشان داد که قدرت مدیرعامل بر توقف اجباری فعالیت عملیاتی، تأثیر مثبت معناداری دارد. این نکته بدان معناست که افزایش قدرت مدیرعامل، توقف اجباری فعالیت عملیاتی شرکت‌ها را افزایش می‌دهد. در نتیجه فرضیه دو پژوهش در سطح ۹۵ درصد اطمینان تأیید می‌گردد. در این راستا، سون و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی پیرامون بورس اوراق بهادار آمریکا نشان دادند که قدرت مدیرعامل موجب افزایش توقف فعالیت عملیاتی شرکت‌های آمریکایی می‌شود که این یافته با نتایج فرضیه دوم پژوهش حاضر هم‌راستا است. توقف فعالیت عملیاتی شرکت‌ها معمولاً به دو صورت اختیاری و اجباری صورت می‌گیرد. در واقع برخی توقف‌ها در فعالیت رایج و اختیاری هستند که برای تعویض خطوط تولیدی و نوآوری در محصولات و یا برای سرویس و نگهداری خطوط تولید صورت می‌گیرد و اینگونه توقف‌ها در اختیار و تصمیم‌گیری مدیران هستند. اما برخی توقف فعالیت‌ها اجباری بوده و ناشی از استفاده حداکثری از خطوط تولیدی است و به دلیل فرسودگی یا خرابی در خطوط تولید رخ می‌دهد و مدیران برای تعمیرات و یا حوادث غیرمترقبه و غیره، به اجبار تصمیم به توقف فعالیت می‌گیرند. براساس نتایج پژوهش حاضر، مدیران قدرتمند کمتر تمایل به توقف اختیاری فعالیت تولیدی شرکت‌ها دارند. این بدان معناست که مدیرعامل از قدرت خود در راستای حداکثر استفاده از ظرفیت خطوط تولیدی استفاده می‌کند و در دوره‌هایی که به صورت اختیاری می‌تواند خطوط تولید را برای ارتقاء یا سرویس و به‌روزرسانی متوقف کند، اقدام به این کار نمی‌کند. از این‌رو، با استفاده مداوم از خطوط تولید، احتمال توقف ناگهانی ناشی از خرابی دستگاه‌ها افزایش پیدا می‌کند.

با توجه به نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش، پیشنهادها کاربردی برای استفاده از نتایج

به شرح زیر است:

با توجه به اینکه قدرت مدیرعامل موجب کاهش توقف اختیاری فعالیت عملیاتی می‌شود، به ارکان حاکمیت شرکتی (هیئت مدیره و کمیته حسابرسی) پیشنهاد می‌شود با ارزیابی تصمیم‌های مدیرعامل در خصوص سرویس و نگهداری خطوط تولید، در تلاش باشند برای جلوگیری از خرابی و یا توقف اجباری فعالیت عملیاتی، اقدامات پیشگیرانه انجام دهند. با توجه به نتایج فرضیه دو، به سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران مالی پیشنهاد می‌شود در زمان ارزیابی عملکرد شرکت‌ها برای خرید و فروش سهام، علاوه بر معیارهای مالی ارزیابی عملکرد، معیارهای غیرمالی مانند قدرت مدیرعامل را بررسی نمایند، چرا که براساس نتایج پژوهش، قدرت مدیرعامل موجب افزایش توقف اجباری فعالیت عملیاتی شرکت‌ها می‌شود و این موضوع به شدت می‌تواند عملکرد مالی و قیمت سهام شرکت‌ها را تحت تأثیر قرار دهد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منابع

- امری اسرمی، محمد؛ جلالی، فاطمه؛ کاظمی حاجی، فهیمه (۱۴۰۲). اثر قدرت و دانش مالی مدیرعامل بر رابطه بین ریسک سازمانی و عملکرد شرکت. *قضاوت و تصمیم‌گیری در حسابداری و حسابرسی*، ۲(۳)، ص ۸۶-۶۷.
- برزگر عباسپور، کسری؛ اسلامی مفیدآبادی، حسین؛ ابراهیمی شقاقی، مرضیه (۱۴۰۲). تأثیر ویژگی‌های حسابرس و ساختار هیئت مدیره بر احتمال وقوع تقلب در صورت‌های مالی شرکت‌های تجاری. *قضاوت و تصمیم‌گیری در حسابداری و حسابرسی*، ۲(۷)، ص ۱۴۵-۱۱۵.
- بنایی قدیم، رحیم؛ مجیدی، حامد (۱۴۰۱). تأثیر خودشیفتگی و قدرت مدیرعامل بر کارایی سرمایه‌گذاری و رشد پایدار سود. *راهبرد مدیریت مالی*، ۱۰(۳)، ص ۲۲۴-۲۰۳.
- خواجوی، شکراله؛ جهان دوست مرغوب، مهران؛ ویسی حصار، ثریا (۱۴۰۰). ارتباط غیرخطی بین قدرت مدیرعامل و ساختار سرمایه با تأکید بر نقش اندازه شرکت‌ها. *تحقیقات مالی*، ۲۳(۱)، ص ۴۰-۶۳.
- رضائی پشته‌نونی، یاسر؛ غلامرضا پور، محمد (۱۴۰۱). قدرت مدیرعامل و بهره‌وری نیروی کار شرکت: آزمون تجربی نظریه تورنمنت. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۹(۱)، ص ۹۶-۱۱۲.
- ظاهری عبده‌وند، سمیه؛ مقدم، عبدالکریم؛ تامرادی، علی (۱۴۰۰). تأثیر قدرت مدیرعامل بر رابطه بین معاملات مدیریتی و کیفیت گزارشگری مالی. *پژوهش‌های حسابداری مالی*، ۱۳(۱)، ص ۱۰۸-۸۷.
- معمدی، پگاه؛ تاری وردی، یداله؛ حیدرپور، فرزانه (۱۴۰۱). تأثیر قدرت مدیرعامل بر مدیریت سود مثبتی بر ارقام تعهدی و مدیریت سود واقعی. *پژوهش‌های تجربی حسابداری*، ۱۶(۳)، ص ۳۴۱-۳۶۰.
- یزدی، روزبه؛ خلیل‌زاده، سید محمدرضا؛ اسلامی مفیدآبادی، حسین (۱۴۰۱). نقش نفوذ ذینفعان بر رابطه بین قدرت مدیرعامل و مسئولیت اجتماعی شرکت. *قضاوت و تصمیم‌گیری در حسابداری و حسابرسی*، ۱(۲)، ص ۹۷-۵۹.
- Adams, R.B., Almeida, H. & Ferreira, D. (2005). Powerful CEOs and their impact on corporate performance. *Review of Financial Studies*, 18(4), p.1403-1432.
- Bhagat, S., Bolton, B. & Subramanian, A. (2010). *CEO education, CEO turnover and firm performance*. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1670219>
- Bebchuk, L.A., Cremers, K.J.M. & Peyer, U.C. (2012). The CEO pay slice. *Journal of Financial Economics*, 10(7), p. 199-221.
- Bliss, R. & Rosen, R.J. (2001). CEO compensation and bank mergers. *Journal of Financial Economics*, 61(8), p. 107-138.
- Curtis, A., McVay, S. & Wolfe, M. (2014). An analysis of the implications of discontinued operations for continuing income. *Journal of Accounting and Public Policy*, 33(9), p.190-201.
- Daily, C.M. & Johnson, J.L. (1997). Sources of CEO power and firm financial performance: A longitudinal assessment. *Journal of Management*, 23(2), p. 97-117.
- Dunn, P. (2004). The impact of insider power on fraudulent financial reporting. *Journal of Management*, 30(3), p. 397-412.
- Fayyaz, U.-E-R., Jalal, R.N.-U.-D., Antonucci, G. & Venditti, M. (2021). Does CEO power influence corporate risk and performance? Evidence from Greece and Hungary. *Corporate Ownership & Control*, 18(4), p.77-89.
- Guragai, B. & Hutchison, P.D. (2020). Financial performance following discontinued operations.

- Review of Accounting and Finance*, 19(4), p. 429–447.
- Hanh, L., Qian, W., Irene, T. & Nourani, M. (2022). CEO power and earnings management: Dual roles of foreign shareholders in Vietnamese listed companies. *International Journal of Finance & Economics*, John Wiley & Sons, 27(1), p. 1240-1256.
- Han, S., Nanda, V.K. & Silveri, S. (2016). CEO power and firm performance under pressure. *Financial Management*, 22(5), p. 369–400.
- Harford, J. & Li, K. (2007). Decoupling CEO wealth and firm performance: The case of acquiring CEOs. *The Journal of Finance*, 62(2), p. 917–949.
- Huang, D., Gruenfeld, D.H. & Anderson, C. (2019). Power, approach, and inhibition. *Psychological Review*, 110(2), p. 265–284.
- Javeed, S., Ong, S., Latief, R. & Muhamad, H. (2022). Conceptualizing the Moderating Role of CEO Power and Ownership Concentration in the Relationship between Audit Committee and Firm Performance: Empirical Evidence from Pakistan. *Sustainability*, 13(1), p. 55-74.
<https://doi.org/10.3390/su13116329>
- John, M. & Ofek, C. (1995). The Modern Industrial Revolution, Exit, and the Failure of Internal Control Systems. *Journal of Finance*, 48(2), p. 831-880.
- Jiraporn, P., Chintrakarn, P. & Liu, Y. (2012). Capital structure, CEO dominance, and corporate performance. *Journal of Financial Services Research*, 42(3), p. 139–158.
- Keltner, D., Gruenfeld, D.H. & Anderson, C. (2003). Power, approach, and inhibition. *Psychological Review*, 110(2), p. 265–284.
- Koo, K., & Kim, K. (2019). CEO power and firm opacity. *Applied Economics Letters*, 26(10), p. 1-4.
- Larcker, D.F. & Tayan, B. (2012). Is a powerful CEO good or bad for shareholders? *Stanford closer look series*, 45(7), p. 110-123.
- Li, M., Lu, Y. & Phillips, G. (2019). CEOs and the product market: when are powerful CEOs beneficial? *J. Financ. Quant. Anal.*, 54(6), p. 1-53.
- Liu, Y. & Jiraporn, P. (2010). The effect of CEO power on bond ratings and yields. *Journal of Empirical Finance*, No. 17, p. 744–762.
- Lord, R.A. & Saito, Y. (2017). Refocusing through discontinued operations in response to acquisitions and diversification. *Advances in Accounting*, 37(5), p. 71–84.
- Restrepo, L.F., Tellez-Falla, D. & Godoy-Bejarano, J. (2022). Information disclosure quality and firm value: empirical evidence for an emerging integrated market. *Academia Revista Latinoamericana de Administración*, 35(3), p. 345-365.
- Sheikh, S. (2022). CEO power and the likelihood of paying dividends: Effect of profitability and cash flow volatility. *Journal of Corporate Finance*, 89(5), pp. 169-186.
- Similarly, T., Furumo, K. & Jalbert, M. (2007). Does educational background affect CEO compensation and firm performance? *International Business & Economics Research Journal*, 32(4), p. 36-55.
- Skousen, C., Sun, L. & Wu, K. (2019). The role of managerial ability in classification shifting using discontinued operations. *Advances in Management Accounting*, 31(1), p.113–131.
- Sun, L. & Skousen, C.J. (2022). CEO power and discontinued operations. *Advances in Accounting*, 43(2), p. 58-72.

- Ting, H., Chueh, C. & Chang, P. (2020). CEO power and its effect on performance and governance: Evidence from Chinese banks. *Emerging Markets Review*, 43(8), p. 169-180.
- Wal, N.A. (2019). CEO power and firm performance: the moderating role of board independence, *Behavioural, Management, and Social Sciences*, 4(25), p. 125-139.

